

Bestuursrapportage 2018

1. Inhoud

1. Inhoud.....	1
2. Voorwoord.....	2
3. Samenvatting resultaten bestuursrapportage	3

<i>3.1 Exploitatieresultaten.....</i>	<i>3</i>
<i>3.2 Onvoorzien .....</i>	<i>3</i>
<i>3.3 Eigen personeel en inhuur .....</i>	<i>4</i>
<i>3.4 Sociaal domein (WMO, Jeugd, participatie) .....</i>	<i>4</i>
<i>3.5 Mutaties reserves en voorzieningen.....</i>	<i>5</i>

4. Programma's	6
----------------------	---

<i>1. Fundament.....</i>	<i>6</i>
<i>2. Opgroeien.....</i>	<i>8</i>
<i>3. Meedoen .....</i>	<i>11</i>
<i>4. Wonen.....</i>	<i>13</i>
<i>5. Werken.....</i>	<i>14</i>
<i>6. Duurzaamheid .....</i>	<i>17</i>
<i>7. Financiën .....</i>	<i>19</i>

5. Grote projecten	22
--------------------------	----

<i>Centrumplan Leende .....</i>	<i>22</i>
<i>Centrumontwikkeling Heeze .....</i>	<i>23</i>
<i>De Bulders / Randweg .....</i>	<i>24</i>
<i>Centrale As.....</i>	<i>24</i>
<i>HSLnet .....</i>	<i>25</i>
<i>Lobby traject A2 A67 .....</i>	<i>26</i>

2. Voorwoord

Hierbij bieden wij u de bestuursrapportage 2018 (hierna berap 2018) aan. In deze rapportage melden wij beleidsmatige afwijkingen, geven wij een totale prognose af en doen wij voorstellen om budgetten bij te stellen.

In 2018 zal slechts één bestuursrapportage worden opgesteld. Dit in het kader van een pilot omdat in het verleden is geconstateerd dat twee tussentijdse rapportages verdeeld over het begrotingsjaar onvoldoende toegevoegde waarde hadden. De eerste rapportage kwam te vroeg in het jaar waardoor de prognose voor het hele jaar nog niet of slechts beperkt kon worden opgesteld. De tweede rapportage in het najaar leverde weliswaar een veel beter onderbouwde prognose op, maar we constateerden dat er geen of te weinig tijd meer was om in het lopende begrotingsjaar nog bij te sturen. Door te kiezen voor één bestuursrapportage en deze eerder bij u aan te bieden, verwachten we deze bezwaren weg te nemen.

De behandeling van deze bestuursrapportage in uw raad is gepland op 3 september 2018. Op 27 augustus 2018 vindt een themabijeenkomst plaats waarin een toelichting op de bestuursrapportage wordt gegeven en waarbij u in de gelegenheid bent om *technische* vragen te stellen. De structurele effecten uit deze bestuursrapportage nemen we mee in de begroting 2019.

Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van het geprognosticeerde resultaat voor de exploitatie, de reserves, eigen personeel en inhuur en het sociaal domein in haar totale omvang.

Hoofdstuk 4 bevat per thema de afwijkingen op de exploitatie en een toelichting daarop. Hierin zijn tevens de beleidsmatige afwijkingen per programma aangegeven.

Hoofdstuk 5 bevat een rapportage over de voortgang van de grote projecten.

7 augustus 2018,

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,

de secretaris,

de burgemeester,

mw. drs. P.M.M.H. Hurkmans

P.J.J. Verhoeven

3. Samenvatting resultaten bestuursrapportage

3.1 Exploitatieresultaten

De ontwikkeling van het verwachte resultaat (saldo) is op hoofdlijnen als volgt samen te vatten:

Saldo begroting na wijzigingen	-183.022 V
Hogere kosten afval	303.500 N
Toename algemene uitkering n.a.v. maart- en meicirculaire 2018 *	-453.392 V
Resultaat sociaal domein (incl. verwerking inzet reserve sociaal domein)	0 -
Eigen personeel en inhuur	100.000 N
Overige posten	74.959 N
Verwacht saldo per jaareinde	-157.955 V

* Excl. mutaties integratie-uitkering sociaal domein. Deze zijn in dit overzicht bij het resultaat sociaal domein verwerkt.

In hoofdstuk 4 zijn de mutaties nader toegelicht. In dit hoofdstuk is onder paragraaf 3.3 een toelichting op het eigen personeel en de inhuur en onder paragraaf 3.4 een toelichting op het sociaal domein opgenomen.

Per programma levert dit het volgende beeld op:

Programma	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
1 Fundament	2.474.556	12.910	2.487.466
2 Opgroeien	3.735.930	350.763	4.086.693
3 Meedoen	5.525.130	15.816	5.540.946
4 Wonen	1.933.249	0	1.933.249
5 Werken	2.929.403	92.630	3.022.033
6 Duurzaamheid	-214.056	304.281	90.225
7 Financiën	-15.799.996	-418.235	-16.218.231
Begroot saldo voor mutatie reserves	584.216	358.165	942.381
<i>Mutatie reserves:</i>			
1 Fundament	-15.395	-352.598	-367.993
2 Opgroeien	-12.500	0	-12.500
3 Meedoen	-195.228	0	-195.228
4 Wonen	448.500	0	448.500
5 Werken	-195.000	0	-195.000
6 Duurzaamheid	-64.615	0	-64.615
7 Financiën	-733.000	19.500	-713.500
Mutatie reserves	-767.238	-333.098	-1.100.336
Begroot saldo na mutatie reserves	-183.022	25.067	-157.955

Er zijn enkele mutaties met een structureel karakter. In hoofdstuk 4 is per programma aangegeven welke posten dit betreft. De (financiële) effecten van deze posten op de meerjarenraming zullen we verwerken in de begroting 2019.

3.2 Onvoorzien

In de begroting nemen we jaarlijks een post onvoorzien op van € 30.000. Bij het vaststellen van de begroting 2018 heeft uw raad besloten dat het college mag beschikken over de post onvoorzien die in de begroting 2018 is opgenomen. De post is bedoeld voor onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare ontwikkelingen.

Het college heeft op 14 augustus 2018 besloten om uit deze post een bedrag van € 23.251 in te zetten voor de afwikkeling van de actualisatie van het percentage gemengde btw over 2017. Deze actualisatie was een vervolg op het in 2017 uitgevoerde onderzoek naar het mengpercentage btw. De post was niet voorzien, is onvermijdbaar en onuitstelbaar en voldoet daarmee aan de criteria voor het inzetten van de post onvoorzien. De post onvoorzien bedraagt, na verwerking van dit besluit, nog € 6.749.

3.3 Eigen personeel en inhuur

De personele begroting bestaat uit de loonkosten (salarissen en sociale lasten) van personeel in dienst van de gemeente en de kosten van inhuur en tijdelijk personeel.

Personeel in dienst (salarissen en sociale lasten)

Het oorspronkelijke salarisbudget 2018 bedraagt € 4,7 miljoen en is gebaseerd op een formatie van 64,96 fte (excl. Burgemeester en wethouders). Door een eerder genomen raadsbesluit d.d. 30 januari 2018 is de formatie uitgebreid met 4,11 fte, zijnde 2,11 fte capaciteitsuitbreiding voor sociaal domein en 2 fte capaciteitsuitbreiding voor ruimtelijk domein (voor 1,5 fte gedekt vanuit bestaande structurele vacatureruimte).

Tot op heden blijft de actuele bezetting (excl. burgemeester en wethouders en stagiaires) nog steeds achter op de formatie: actueel 62,80 fte ten opzichte van de begrote 69,07 fte. De hierdoor aanwezige vacatureruimte van bijna € 300.000 (6,27 fte) wordt voornamelijk ingevuld door tijdelijk personeel en inhuur (detacheringsbureaus). Naast een aantal moeilijk te vervullen vacatures vanwege de krapte op de arbeidsmarkt heeft de gemeente Heeze-Leende ook te kampen met een aantal gevallen van langdurig ziekteverzuim. Om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen worden ook deze functies (tijdelijk) ingevuld middels tijdelijk personeel en inhuur.

Tijdelijk personeel en inhuur

Het oorspronkelijke inhuurbudget 2018 bedraagt € 128.674, met een aanvulling van € 31.201 (budget gastvrouwen). Daarnaast is door een raadsbesluit begin 2018 het inhuurbudget met € 100.000 verhoogd. Hierbij is ook besloten dat vanaf 2019 het inhuurbudget € 178.674 zal bedragen (€ 128.674 + € 50.000). Vanwege een aantal nieuwe opzeggingen, ziektegevallen, behoefte aan specifieke kennis e.d. is per juni 2018 meer tijdelijk personeel ingezet dan tot dusver begroot. Dit resulteert in een aanvullende behoefte van € 100.000 voor 2018. Deze aanvullende behoefte heeft overigens met name betrekking op het ruimtelijk domein.

Inmiddels zijn diverse functies welke tijdelijk ingevuld werden door inhuurkrachten weer ingevuld door vast personeel, zodat de verwachting is dat voor 2019 het benodigde inhuurbudget lager zal zijn. Dit kan echter snel veranderen bij nieuwe ziektegevallen of opzeggingen op moeilijk invulbare posities.

3.4 Sociaal domein (WMO, Jeugd, participatie)

In de begroting van Heeze-Leende is het sociaal domein versnipperd over meerdere programma's. Om het sociaal domein integraal te benaderen geven we u graag een financiële toelichting op het sociaal domein over de programma's heen. De inhoudelijke verantwoording is opgenomen binnen de diverse programma onderdelen.

Thema's sociaal domein	Mutatie exploitatie	Mutatie integratie-uitkering sociaal domein	Inzet reserve sociaal domein	Resultaat sociaal domein
WMO	15.816	-51.678	35.862	0
Jeugd (jeugdbeleid/centrum jeugd en gezin)	385.960	-64.129	-321.831	0
Participatie	67.850	-1.221	-66.629	0
Begroot saldo	469.626	-117.028	-352.598	0

De uitgaven in het sociaal domein zijn moeilijk te voorspellen. Dit is name het geval bij de jeugdzorg. Omdat hierbij sprake is van een zorgplicht door de gemeente en het een zgn. 'open eind regeling' betreft, vormt de jeugdzorg een belangrijk aandachtspunt binnen het sociaal domein. Bij de bepaling van de verwachte omvang van de uitgaven voor jeugdzorg over 2018 hebben wij de realisatie over het jaar 2017 als uitgangspunt genomen. Dit omdat een andere benadering als gevolg van het nog ontbreken van adequate managementinformatie nog niet mogelijk is. Dit betekent concreet dat wij in 2018 uitgaan van hogere uitgaven voor jeugdzorg dan was begroot. Tegenover deze stijging van de lasten staat een beperkte toename van de integratie-uitkering sociaal domein voor het onderdeel jeugd. Per saldo wordt een tekort op jeugd verwacht van € 321.831. We stellen voor dit tekort te dekken middels het inzetten van de reserve sociaal domein.

Ook bij de WMO houden we rekening met hogere uitgaven (cf. het beeld in 2017). Daarnaast doorkruist de door het rijk ingezette omvorming van de eigen bijdragen het gemeentelijke beleid waardoor er minder eigen bijdragen zullen worden ontvangen en leidt de omvorming van de huishoudelijke hulp tot hogere lasten. Omdat binnen de WMO nog sprake was van een niet ingezet deel van het door het rijk beschikbaar gestelde budget (integratie-uitkering sociaal domein) kan een aanzienlijk deel van deze effecten binnen de begroting voor het thema WMO worden opgevangen. De integratie-uitkering sociaal domein voor het onderdeel WMO stijgt waardoor er per saldo in 2018 een voordeel op de WMO wordt verwacht. We stellen voor dit voordeel (€ 35.862) toe te voegen aan de reserve sociaal domein.

Bij participatie zorgt de inhaalslag bij de opvang van asielzoekers tot een toename van de uitkeringslasten en de bijzondere bijstand en waren de kosten van de collectieve zorgverzekering minima niet begroot. De toename van de integratie-uitkering sociaal domein voor het onderdeel participatie is beperkt. Per saldo wordt een tekort op participatie verwacht van € 66.629. We stellen voor dit tekort te dekken middels het inzetten van de reserve sociaal domein.

De reserve sociaal domein bedraagt na verwerking van de resultaatbestemming 2017 € 831.367. Van dit bedrag is € 221.000 geormerkt voor statushouders. Dit betekent dat, na verwerking van de voorgestelde mutaties, in de reserve nog € 257.769 beschikbaar is voor het opvangen van tekorten in het sociaal domein.

3.5 Mutaties reserves

In deze berap 2018 zijn de volgende mutaties in de reserves voorgesteld:

Programma	Reserve	Mutatie storting (lasten)	Mutatie onttrekking (baten)
1 Fundament	Reserve sociaal domein	35.862	-388.460
	Voordeel WMO (zie paragraaf 3.4)	35.862	
	Tekort jeugd (zie paragraaf 3.4)		-321.831
	Tekort participatie (zie paragraaf 3.4)		-66.629
7 Financiën	Reserve kwaliteitsimpuls personeel		-37.500
	Inzet van het in 2017 niet bestede deel voor Operatie Nieuwe Jas ten laste van de reserve kwaliteitsimpuls personeel		-37.500
7 Financiën	Reserve garantstelling De Bulders	57.000	
	Storting van de bij De Bulders Woningbouw C.V. in rekening gebrachte vergoeding voor de garantstelling in de nieuw te vormen reserve 'garantstelling kredietfaciliteit De Bulders'.	57.000	
Totaal		92.862	-425.960

4. Programma's

1. Fundament

Omschrijving programma In dit programma staan onder andere bestuur, samenwerking, dienstverlening en openbare orde en veiligheid centraal. Het versterken van de regionale samenwerking en samenwerking met burgers, instellingen en bedrijven is en blijft een belangrijke doelstelling binnen onze gemeente. Dit vormt de basis voor de uitvoering van ons beleid. Met het vergroten van onze bestuurskracht zijn we beter in staat om te voldoen aan de opgave waar de gemeente voor staat, waarbij een goede dienstverlening aan onze burgers in een veilige omgeving voorop staat.

- Thema's**
1. Bestuur
  2. Samenwerking
  3. Openbare orde en veiligheid
  4. Dienstverlening
  5. Burgerzaken
  6. Burgerparticipatie
  7. Dorpsraden

Beleidsmatige afwijkingen *Rekenkamercommissie (bestuur)*
De leden van de rekenkamercommissie hebben hun werkzaamheden per 1 februari 2018 beëindigd. De gemeenteraad heeft besloten om in het tweede halfjaar van 2018 een nieuwe rekenkamercommissie te benoemen in overleg met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard.

Financiële afwijkingen		Mutatie	Inc./Str.	V/N
	Programma 1 Fundament			
	Thema 1 Bestuur			
	Rekenkamercommissie	- € 10.000	Inc.	V
	Door het beëindigen van het lidmaatschap van de rekenkamercommissie van de drie leden is er nog geen nieuw onderzoeksplan voor 2018. Een deel van het budget zal in elk geval niet nodig zijn (€ 10.000).			
	Advieskosten	€ 22.910	Inc.	N
	De gemeenteraad heeft in 2017 het college opdracht gegeven om zich, naast de huidige samenwerking binnen de A2, verder te oriënteren op ambtelijke fusie of herindeling en dit in een visie op samenwerking vast te leggen. Het college heeft in juni 2017 een plan van aanpak 'Visie op samenwerking' vastgesteld en de opdracht voor begeleiding van het traject verstrekt aan een extern adviesbureau. Het in 2017 bij de 2 ^e bestuursrapportage hiervoor gevraagde budget van € 32.500 is in 2017 niet volledig besteed omdat dit project in 2018 doorloopt.			
	Thema 3 Openbare orde en veiligheid			
	Ambulancepost Leende	€ 15.000	Inc.	N
		- € 15.000	Inc.	V
	De gemeente is al enige tijd in gesprek met de GGD over de verplaatsing van de ambulancepost naar Leende. Het huisvesten van de ambulancepost is in principe geen gemeentelijke taak, maar de gemeente Heeze-Leende heeft er wel een belang bij om de huisvesting van de ambulancepost in Leende aan of naast de brandweerkazerne realiseren. Deze locatie in Leende heeft bij de partijen de voorkeur omdat deze een directe aansluiting op			

de A2 heeft.

Het uitgangspunt bij de gesprekken met de GGD is dat de gemeente de ambulancepost bouwt en deze vervolgens langdurig tegen een 100% kostendeekkende huur verhuurt aan de GGD. De nadere uitwerking van de wensen van de GGD met betrekking tot de ambulancepost worden door de gemeente uitgevoerd. Daarvoor is een voorbereidingskrediet van € 15.000 nodig. Op basis van deze nadere uitwerking zal moeten worden besloten of de bouw van de ambulancepost in Leende doorgaat en op welke wijze deze wordt gerealiseerd. Een voorstel daartoe zal te zijner tijd aan de raad worden aangeboden. De kosten van de voorbereiding door de gemeente zullen worden betrokken bij de bepaling van de kostendeekkende huur of, indien de bouw door de gemeente niet doorgaat, worden verhaald op de GGD.

Thema 8 Algemene zaken

Aanwending reserve sociaal domein - € 321.831 Inc. V

Het negatieve resultaat op jeugdzorg ad € 321.831 (zie toelichting op programma 2 Opgroeien, thema's 1 en 2) stellen we voor te dekken uit de reserve sociaal domein.

Aanwending reserve sociaal domein - € 66.629 Inc. V

Het negatieve resultaat op participatie ad € 66.629 (zie toelichting op programma 5 Werken, thema 3) stellen we voor te dekken uit de reserve sociaal domein.

Dotatie reserve sociaal domein € 35.862 Inc. N

Het positieve resultaat op WMO ad € 35.862 (zie toelichting op programma 2 Meedoen, thema 1) stellen we voor toe te voegen aan de reserve sociaal domein.

Financieel overzicht	Programma 1 Fundament	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
	Lasten		2.848.800	27.910
Baten		-374.244	-15.000	-389.244
Mutatie reserves		-15.395	-352.598	-367.993
Begroot saldo		2.459.161	-339.688	2.119.473

2. Opgroeien

Omschrijving programma	In dit programma staat de jeugd centraal. Het programma omvat de onderwerpen jeugdbeleid, passend onderwijs en onderwijshuisvesting, waarbij wij een koppeling willen realiseren tussen passend onderwijs en de jeugdzorg. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beide partijen krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen.
Thema's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeugdbeleid 2. Centrum voor jeugd en gezin 3. Kinderopvang en peuterwerk 4. Voor en voegschoolse educatie 5. Onderwijs
Beleidsmatige afwijkingen	<p><i>Preventief jeugdbeleid</i></p> <p>De insteek van preventie is om door vroegtijdige inzet duurdere individuele behandelingen later te voorkomen. Dit vraagt niet alleen aandacht in 2018, maar ook in de komende jaren. De beweging van meer inzet op preventie, door een verschuiving van individuele voorzieningen naar meer algemene en collectieve voorzieningen, is een proces dat de komende jaren nog verder doorontwikkeld moet worden. Zoals in de kadernota 2019-2022 is vermeld pakken we dit onderdeel op vanaf 2019.</p> <p><i>Toegang jeugdhulp</i></p> <p>Net zoals in andere gemeenten loopt ook in Heeze-Leende het tekort op de jeugdhulp jaarlijks op. Het CJG speelt bij de toegang tot jeugdhulp een zeer belangrijke rol. Ofwel in het zelf bieden van hulp, maar ook in de toeleiding naar specialistische jeugdhulp. Om meer grip te krijgen op de stijgende kosten van de jeugdhulp is het van belang om de processen binnen de toegang nader te analyseren, We willen in komende periode dit nader onderzoeken in samenhang met de beheersmaatregelen rondom inkoop, zoals hieronder is uiteengezet.</p> <p><i>Inkoop jeugdhulp</i></p> <p>Gemeente Heeze-Leende heeft een dienstverleningsovereenkomst met gemeente Eindhoven voor de inkoop van jeugdhulp. Met de inkooporganisatie wordt de komende tijd gezamenlijk gekeken naar besparingsmaatregelen binnen de inkoop: kunnen we tarieven nog aanscherpen, is een toetredersstop van nieuwe aanbieders mogelijk etc. Onlangs is door het college en gemeenteraad van Eindhoven besloten tot het gaan werken met budgetplafonds vanaf 2019. Voor de komende periode willen we voor Heeze-Leende onderzoeken of het instellen van budgetplafonds vanaf 2019 een optie kan zijn en bijdraagt aan het beheersen van de kosten. De meningen zijn namelijk daarover verdeeld. Daarnaast willen we de komende periode analyseren op welke manier we de tekorten op de jeugdhulp verder kunnen tegengaan.</p> <p><i>Regionale samenwerking 21 gemeenten '21voordejeugd'</i></p> <p>De regionale samenwerking zoals we die binnen Zuidoost Brabant kennen is een licht toegeruste wijze van samenwerken. Bij de start van de transitie is besloten om de samenwerking te beperken tot onderwerpen die echt gezamenlijk geregeld moeten worden, zoals de wettelijke verplichte regionale inkoop van jeugdzorgplus en jeugdbescherming/jeugdreclassering. De komende periode wordt onderzocht op welke manier we de huidige vorm van samenwerken kunnen versterken en verstevigen.</p> <p>Om binnen de jeugdregio's een extra impuls te geven aan het realiseren van de duurzame verbetering van het jeugdhulpstelsel komt er landelijk een transformatiefonds beschikbaar. Voor 1 oktober 2018 moeten we als regio Zuidoost Brabant een meerjarig transformatieplan indienen</p>

voor de periode 2018-2020. In totaal komt er een bedrag van € 4,5 miljoen voor de regio beschikbaar.

Financiële afwijkingen

Programma 2 Opgroeien

Mutatie

Inc./Str.

V/N

Thema 1 Jeugdbeleid

Toename zorgkosten jeugd

€ 351.160

Inc.

N

De jaarrekening 2017 laat een toename in de zorgvraag zien. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat de zorgvraag in 2018 afneemt. Ten opzichte van de in de begroting opgenomen kosten voor jeugdzorg zal op basis van de huidige, nog beperkte, inzichten sprake zijn van een structureel tekort. Voor 2016-2018 hebben we inkoopafspraken met variant A en B aanbieders. Met de B-aanbieders zijn voor die periode afwijkende financiële afspraken gemaakt t.o.v. de variant A aanbieders. Via een collegebesluit van 20 februari 2018 is door het college besloten om de voor 2018 afgesproken korting van 10% op het budget van de B-aanbieders te halveren. Door de korting op het budget te halveren naar 5% zullen de verwachte zorgkosten voor Heeze-Leende met € 39.899 stijgen. Hierbij geldt wel de kanttekening dat dit bedrag voornamelijk gebaseerd is op prijs terwijl de variabele in dit verhaal het aantal cliënten betreft.

Uit de cijfers van 2017 ten opzichte van 2016 blijkt dat de verwijzingen van de huisartsen naar specialistische jeugdzorg zijn verdubbeld. Deze verdubbeling betekent voor de gemeente minder grip op de kosten jeugdhulp. Om de verwijzingen van de huisartsen naar specialistische zorg terug te dringen onderzoeken we de mogelijkheid van de inzet van een POH jeugd GGZ bij de huisartsen. De huisartsen geven aan dat een dergelijke inzet een gunstige invloed zal hebben op het aantal verwijzingen naar specialistische jeugdhulp.

De komende periode zal onder meer worden ingezet op het ontwikkelen van managementinformatie om daarmee de ontwikkelingen op het gebied van jeugdzorg beter te kunnen monitoren.

Effect meicirculaire 2018

Een deel van deze verwachte stijging van de zorgkosten jeugd wordt gecompenseerd door een hogere integratie-uitkering sociaal domein voor de jeugdzorg. De meicirculaire 2018 laat een voordeel zien van € 64.129. Dat voordeel is bij programma 7 Financiën, thema 1 Algemene dekkingsmiddelen verwerkt (conform de verslaggevingsrichtlijnen, BBV).

Thema 2 Centrum voor jeugd en gezin

Toename kosten Centrum Jeugd en Gezin

€ 34.800

Inc.

N

Voor 2018 hebben we, vanwege een toename aan hulpvragen van 100 casussen in 2016 naar 130 casussen in 2017, maar ook vanwege een toename aan complexiteit van hulpvragen zoals vechtscheidingen, pogingen tot suicides, de formatie van het CJG opgehoogd. Voor 2018 is dit incidenteel geborgd, maar zoals aangegeven in de kadernota is structurele uitbreiding nodig voor 2019 en verder om de hulpvragen binnen het CJG op te kunnen pakken.

Ondanks de hierboven genoemde ophoging van formatie voor 2018 is voor de tweede helft van het jaar opnieuw, incidenteel, extra capaciteit nodig binnen het CJG. De reden is dat we de afgelopen periode te maken hebben gehad met relatief veel verzuim door ziekte. Relatief veel verzuim zet de continuïteit onder druk en geeft vertraging in het oppakken van casuïstiek. Dit zorgt voor een hogere werkdruk bij andere medewerkers. Om de uitval van medewerkers te doorbreken wordt voor het komende half jaar een bedrag van € 34.800 extra ingezet. In de komende periode wordt over de verantwoordelijkheid m.b.t. verzuim nadere afspraken gemaakt met de instellingen die personeel leveren aan het CJG.

Thema 4 Voor- en vroegschoolse educatie

Hogere rijksbijdragen voor- en vroegtijdse educatie - € 35.197 Inc. V

In de begroting zijn de lasten voor de voor- en vroegtijdse educatie correct geraamd. Echter hier staan ook rijksinkomsten tegenover. Deze waren nog niet verwerkt op basis van de afgegeven beschikking 2018. Hierdoor ontstaat een voordeel.

Dekking tekorten jeugdbeleid uit reserve sociaal domein

We stellen voor de hiervoor per saldo beschreven tekorten te dekken door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. De voorgestelde onttrekking is verwerkt bij programma 1 Fundament, thema 8 Algemene zaken.

Financieel overzicht	Programma 2 Opgroeien	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
	Lasten		4.000.831	385.960
Baten		-264.901	-35.197	-300.098
Mutatie reserves		-12.500	0	-12.500
Begroot saldo		3.723.430	350.763	4.074.193

3. Meedoen

Omschrijving programma	De essentie van dit programma is zoals de naam al zegt meedoen en participeren, waarbij wij ons richten op wat mensen wél kunnen in plaats van wat zij niet (meer) kunnen. Het programma omvat de onderwerpen maatschappelijke ondersteuning, sport, kunst en cultuur, dorpshuizen, volksgezondheid, accommodatiebeleid en statushouders.			
Thema's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wet maatschappelijke ondersteuning 2. Volksgezondheid 3. Cultuur 4. Combinatiefuncties sport en cultuur 5. Subsidiebeleid 6. Dorpshuizen 7. Sport 8. Accommodatiebeleid 9. Statushouders 			
Beleidsmatige afwijkingen	<p><i>Invoering AVG</i></p> <p>Met ingang van 25 mei jl. is de nieuwe privacywetgeving, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), in werking getreden. Hiervoor zijn overeenkomsten met de diverse zorgverleners (opnieuw) afgesloten. Dit waren meer overeenkomsten dan voorzien. Tevens vraagt de mogelijke invoering van het 'abonnementstarief' beleidsmatig aandacht, het is nog niet helder of deze doorgaat, wel is vanuit gemeente Heeze-Leende een motie via de VNG ingediend.</p>			
Financiële afwijkingen		Mutatie	Inc./Str.	V/N
	Programma 3 Meedoen			
	Thema 1 Wet maatschappelijke ondersteuning			
	Eigen bijdrage WMO	€ 96.007	Str.	N
	Omvorming huishoudelijke hulp	€ 105.597	Str.	N
	Woningaanpassingen	€ 20.000	Inc.	N
	Bestedingen PGB huishoudelijke hulp en begeleiding	€ 31.334	Str.	N
	Kosten WMO begeleiding	€ 133.697	Str.	N
	Verrekening met nog niet ingezet deel integratie-uitkering sociaal domein (onderdeel WMO)	- € 370.819	Str.	V
	<i>Eigen bijdrage WMO</i>			
	De rijksbrede ingezette omvorming op de eigen bijdrage WMO doorkruist het gemeentelijk ingezette beleid. Hierdoor is de raming waarop de begroting is gebaseerd niet meer actueel zodat een nadeel ontstaat van € 96.007. Vanaf 2019 is de verwachting dat de eigen bijdragen op voorzieningen een aanvullend nadeel geven van circa € 50.000. Dit door landelijke invoering van het abonnementstarief waarbij de inkomensafhankelijke eigen bijdrage komt te vervallen. Met dit voortschrijdend inzicht kan het een heroverweging zijn om het besluit om ruimhartiger te zijn dan het minimum te herzien wat € 39.000 oplevert.			
	<i>Omvorming huishoudelijke hulp</i>			
	Met betrekking tot de omvorming ontstaat een nadeel doordat er ten opzichte van de begroting een prijsverschil ontstaat door het betalen van een reëel marktconform tarief (circa € 45.000). Daarnaast een cao aanpassing (circa € 10.000) en tot slot een hoeveelheids-verschil gezien het aantal uren huishoudelijke hulp, in begroting is uitgegaan van 3 uur terwijl het werkelijk aantal 3,2 uur per week bedraagt (circa € 50.000).			

Woningaanpassingen

Doordat er in 2018 sprake is van een regresrecht WMO is er sprake van 1 dure woningaanpassing met een incidenteel nadeel tot gevolg.

Bestedingen PGB huishoudelijke hulp en begeleiding en kosten WMO begeleiding

In 2017 constateerden we een toename van uitgaven voor huishoudelijke hulp en begeleiding. Zowel de uitgaven via verstrekte persoonsgebonden budgetten (PGB's) als de uitgaven voor zorg in natura namen toe omdat er meer mensen gebruik maken van WMO-voorzieningen. Verder zijn de kosten voor huishoudelijke hulp toegenomen als gevolg van de wijziging van 'marktproduct' naar maatwerkvoorziening. Zoals reeds in de jaarrekening 2017 werd aangekondigd verwachten we dat deze ontwikkeling ook in 2018 zal leiden tot hogere uitgaven.

Verrekening met nog niet ingezet deel integratie-uitkering sociaal domein (onderdeel WMO) (dekking)

In de begroting 2018 is een stelpost opgenomen die voornamelijk betrekking heeft op het nog niet ingezette deel van de integratie-uitkering sociaal domein, onderdeel WMO. Uit dit budget kunnen we nieuwe initiatieven (bijv. project trajectevaluatie, omvorming hulp bij het huishouden, extra inzet personeel t.b.v. de doorontwikkeling van het sociaal domein en structurele uitbreiding formatie sociaal team vanaf 2018) dan wel onvoorziene uitgaven dekken.

Effect meicirculaire 2018

Een deel van de hiervoor benoemde verwachte stijgingen van de kosten voor maatschappelijke ondersteuning wordt gecompenseerd door een hogere integratie-uitkering sociaal domein voor de WMO. De meicirculaire 2018 laat een voordeel zien van € 51.678. Dat voordeel is bij programma 7 Financiën, thema 1 Algemene dekkingsmiddelen verwerkt (conform de verslaggevingsrichtlijnen, BBV).

Dotatie voordeel WMO aan reserve sociaal domein

Per saldo leiden de hiervoor beschreven posten tot een voordeel op de WMO. We stellen voor dit voordeel toe te voegen aan de reserve sociaal domein. De voorgestelde dotatie is verwerkt bij programma 1 Fundament, thema 8 Algemene zaken.

Financieel overzicht	Programma 3 Meedoen	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
Lasten		5.918.615	-80.191	5.838.424
Baten		-393.485	96.007	-297.478
Mutatie reserves		-195.228	0	-195.228
	Begroot saldo	5.329.902	15.816	5.345.718

4. Wonen

Omschrijving programma In dit programma staan wonen en de fysieke leefomgeving centraal. Het programma start met het onderdeel volkshuisvesting en behelst verder de verkoop van grond en de beleving en het beheer van de fysiek leefomgeving. Hieronder wordt verstaan het onderhoud van wegen, verlichting, groenvoorzieningen en het beheren van de gemeentelijke gebouwen.

- Thema's**
1. Volkshuisvesting
  2. Omgevingsvergunning
  3. Verkeer
  4. Openbare ruimte

Beleidsmatige afwijkingen

Verkeer
Actualiseren parkeervisie. Verwachting is dat deze activiteit in oktober 2018 is afgerond. Deze is niet opgenomen in de begroting omdat het een intern beleidsdocument betreft wat kaders weergeeft en geen uitvoeringsprogramma is. In 2018 worden hiervoor geen kosten gemaakt. Hier is dus geen sprake van een beleidsmatige afwijking.

Openbare ruimte

Volgens het vastgestelde beheer- en beleidsplan civiele kunstwerken 2018-2022 moeten er onderdelen van brug 006 aan het Lambrekven worden vervangen. Op basis van nadere inspectie blijkt het beter de brug in zijn geheel te vervangen. De verwachting is dat hiermee het geraamde budget marginaal zal worden overschreden.

Financiële afwijkingen

Mutatie Inc./Str. V/N

Programma 4 Wonen

Thema 1 Volkshuisvesting

Actualisatie grondexploitaties

- € 404.651

Inc.

V

Verrekening met onderhanden werk

€ 404.651

Inc.

N

De grondexploitaties Domein Sterksel, Breedvennen, Centrumplan/Schoolstraat Leende en gymzaal Marijkeplein zijn geactualiseerd en op 10 juli 2018 vastgesteld door het college. Middels deze bestuursrapportage actualiseren we de begrote lasten (kosten bouw- en woonrijp maken, kosten procedures en onderzoeken e.d.) en baten (grondverkopten) voor de jaarschijf 2018, waarvan het effect wordt afgewikkeld op de post onderhanden werk. De verwachte eindwaarden van de grondexploitaties Breedvennen, Centrumplan/Schoolstraat Leende en gymzaal Marijkeplein veranderen door de verschuivingen van baten en lasten in de tijd minimaal. Bij de exploitatie Domein Sterksel is sprake van een toename van de verwachte eindwaarde met circa € 30.000. Deze toename is een gevolg van een hogere verwachte opbrengst uit grondverkopten die veroorzaakt wordt door hogere verkoopprijzen. De risico's met betrekking tot deze grondexploitaties zijn ten opzichte van de vorige actualisatie gelijk gebleven. Het grootste risico is dat de grondverkopten niet volgens de opgestelde planning zullen verlopen. De ontwikkeling van de grondexploitaties en de grondverkopten in het bijzonder wordt dan ook kritisch gevolgd.

Financieel overzicht

Programma 4 Wonen	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
Lasten	4.690.616	837.946	5.528.562
Baten	-2.757.367	-837.946	-3.595.313
Mutatie reserves	448.500	0	448.500
Begroot saldo	2.381.749	0	2.381.749

5. Werken

Omschrijving programma In dit programma staat werken centraal. Het programma omvat de onderwerpen economische zaken, recreatie en toerisme en participatie. Van de inwoners en burgers wordt verwacht dat ze binnen hun eigen netwerk en omgeving hun problemen oppakken. Op het moment dat dit niet lukt, kunnen ze bij de overheid terecht. De gemeente heeft binnen dit programma een aantal instrumenten ter beschikking om burgers weer verder te helpen.

Thema's

1. Economische zaken
2. Recreatie en toerisme
3. Participatie

Beleidsmatige afwijkingen

-

Financiële afwijkingen

	Mutatie	Inc./Str.	V/N
Programma 5: Werken			
Thema 1 Economische zaken			
Project gemeentelijk grondgebruik (verkoop reststroken)	- € 10.220	Inc.	V
In mei 2016 is de gemeente Heeze-Leende gestart met project 'verkoop reststroken'. Gelet op de resultaten is het pilotproject verlengd. Voor het pilot project wordt externe capaciteit ingehuurd, omdat deze binnen de gemeente niet aanwezig is. De verwachte opbrengsten zijn hoger dan tot nu toe verwacht (toename € 58.000). Dit gaat gepaard met een hogere lasten inhuur (toename € 47.780).			
Actualisatie grondexploitaties	€ 360.758	Inc.	N
Verrekening met onderhanden werk	- € 360.758	Inc.	V
De grondexploitatie De Poortmannen is geactualiseerd. Via deze bestuursrapportage actualiseren we de begrote lasten (kosten bouw- en woonrijp maken) en baten (grondverkopen) voor de jaarschijf 2018, waarvan het effect wordt afgewikkeld op de post onderhanden werk. De verwachte eindwaarde van de grondexploitatie De Poortmannen veranderd door de verschuivingen van baten en lasten in de tijd minimaal. De risico's met betrekking tot deze grondexploitatie zijn ten opzichte van de vorige actualisatie gelijk gebleven. Het grootste risico is dat de grondverkopen niet volgens de opgestelde planning zullen verlopen. De ontwikkeling van de grondexploitaties en de grondverkopen in het bijzonder wordt dan ook kritisch gevolgd.			
Thema 2 recreatie en toerisme			
Onderhoud evenementenkasten	€ 20.000	Inc.	N
Tot op heden vindt geen periodieke onderhoud plaats van de evenementenkasten. Om in beeld te krijgen wat de onderhoudstoestand is van de evenementenkasten op dit moment is in het eerste kwartaal 2018 een controle uitgevoerd. Uit deze controle blijkt dat veel achterstallig onderhoud is. Sommige kasten zijn zelfs levensgevaarlijk om te gebruiken. De geschatte kosten om alle mankementen in 2018 op te lossen bedragen ongeveer € 20.000. Om vanaf 2019 jaarlijks periodiek onderhoud, de keuring, de reparaties en spoedreparaties aan de evenementenkasten uit te voeren is € 5.000 per jaar nodig.			
Subsidie veiligheidsbevordering wagenbouwgroepen Brabantse Dag	€ 15.000	Inc.	N
In de begroting 2018 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de duurzame inrichting van bouwplaatsen voor de wagenbouwgroepen van de Brabantse Dag. Een drietal wagenbouwgroepen voorzien we niet in een tegemoetkoming door een verharding aan te leggen. Deze groepen willen we ondersteunen met een eenmalige subsidie van € 5.000 per groep die bedoeld is voor de verbetering van de veiligheid. Hiertoe dienen de wagenbouwgroepen een subsidieaanvraag in te			

dienen. Inhoudelijk valt het verstrekken van deze subsidie voor reeds aangebrachte verharding, bouwlampen e.d. binnen de gedachte waarvoor de raad middelen heeft vrijgemaakt voor het duurzaam inrichten van wagenbouwplaatsen.

Thema 3 Participatie

Bedrijfsvoering	€ 10.000	Str.	N
BUIG	- € 30.000	Str.	V
Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en collectie zorgverzekering	€ 82.400	Str.	N
Re-integratie	€ -	Str.	N
GRSA2-samenwerking	€ 5.450	Str.	N

Bedrijfsvoering

Er is een separate gemeentelijke taakstelling ingevoerd op de bijdrage aan de GRSA2 onderdeel werk en inkomen (W&I). Gezien het feit dat deze bijdrage via de GR loopt is deze taakstelling niet afzonderlijk in te vullen.

BUIG

Als gevolg van de inhaalslag bij de opvang van statushouders in 2017 zijn de uitkeringslasten sterk toegenomen. Hiermee is bij het opstellen van de begroting onvoldoende rekening mee gehouden. Deze toename heeft zich in heel Nederland voorgedaan. Hierdoor is het budget BUIG dat gemeenten ontvangen ook hoger dan begroot. Omdat de vangnet-uitkering 2017 (€ 204.275) in 2018 is ontvangen en verwerkt, is ondanks de toename van de uitkeringslasten per saldo sprake van een voordeel van € 30.000.

Bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en collectieve zorgverzekering

De verwachting is dat de kosten voor bijzondere bijstand en schuldhulpverlening per saldo worden overschreden met € 44.400. Dit tekort ontstaat met name door de toename van het aantal statushouders (extra aanvragen bijzondere bijstand) en de jaarlijks toenemende kosten voor bewindvoering. Daarnaast zijn de kosten collectieve zorgverzekering minima (€ 38.000) niet begroot zodat in totaal een nadeel van € 82.400 ontstaat.

Re-integratie

In 2017 is een zienswijze ingediend tegen de meerjarenraming van de GR Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (WRGRE). Deze zienswijze had betrekking op de jaarlijks sterk toenemende bijdrage. Over deze bijdrage lopen de gesprekken nog. Voor 2018 verwachten we deze bijdrage te kunnen dekken binnen de begroting. Meerjarig is dit een onzekerheid zodat deze budgettaire neutraal in deze bestuursrapportage is benoemd.

GRSA2-samenwerking

Uit de bestuursrapportage 2018 van de GRSA2 blijkt dat de extra caseload bij W&I ook voor 2018 leidt tot tijdelijk extra externe inzet. Het aandeel van onze gemeente in de hogere kosten bedraagt € 5.450 (zie tevens toelichting op GRSA2-samenwerking bij programma 7 Financiën, thema 2 Overhead).

Effect meicirculaire 2018

De hiervoor benoemde verwachte stijgingen van de kosten worden slechts in beperkte mate gecompenseerd door een hogere integratie-uitkering sociaal domein voor de participatie. De meicirculaire 2018 laat een voordeel zien van € 1.221. Dat voordeel is bij programma 7 Financiën, thema 1 Algemene dekkingsmiddelen verwerkt (conform de verslaggevingsrichtlijnen, BBV).

Dekking tekort participatie uit reserve sociaal domein

We stellen voor het hiervoor per saldo beschreven tekort op participatie te dekken door een onttrekking aan de reserve sociaal domein. De voorgestelde onttrekking is verwerkt bij programma 1 Fundament, thema 8 Algemene zaken.

Financieel overzicht	Programma 5 Werken	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
	Lasten		5.492.392	636.060
Baten		-2.562.989	-543.430	-3.106.419
Mutatie reserves		-195.000	0	-195.000
Begroot saldo		2.734.403	92.630	2.827.033

6. Duurzaamheid

Omschrijving programma Heeze-Leende biedt aan bewoners en bezoekers de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te genieten en zich bewust te zijn van de waarde ervan. De mooie groene omgeving moeten we koesteren, benutten en behouden. Duurzaamheid is een breed gedragen leidend principe, zowel bij aankopen als bij bestemmingsplannen en dergelijke. De stimulans is ook bedoeld om te komen tot een circulaire economie, waarbij zoveel mogelijk afvalstoffen weer als gelijkwaardige grondstoffen in de economie terugkomen.

- Thema's**
1. Milieu
  2. Afval
  3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen
  4. Water
  5. Ruimtelijke ordening

Beleidsmatige afwijkingen

Afval
 Streven is en blijft om de tarieven op het lage niveau te handhaven. Dat is niet meer reëel. De kosten voor het verwerken en vermarkten zijn gemiddeld genomen fors duurder geworden. Dit heeft te maken met de dalende vraag op de (wereld)markt en het stijgende aanbod op de Europese markt. Dit heeft voornamelijk zijn weerslag op het vermarkten en verwerken van plastic en de milieustraatbulkstromen, puin, hout, tapijt en grond. Het aantal bezoekers op de milieustraat neemt flink toe en zit weer op het niveau van voor de crisis. Ook de kosten voor de GR Blink zijn flink toegenomen.

Water

De gemeenschappelijke (regionale) investeringen omtrent water (Kallisto), 2e fase, oorspronkelijk gepland voor 2017-2021, groot € 50.000 per jaar worden doorgeschoven naar 2018-2022.

Financiële afwijkingen			
	Mutatie	Inc./Str.	V/N
Programma 6 Duurzaamheid			
Thema 1 Milieu			
Bestrijding eikenprocessierups	€ 20.000	Inc.	N
Het gaat hier om de bestrijding van de eikenprocessierups. Meestal is er voldoende capaciteit om de bestrijding door onze eigen buitendienst uit te laten voeren. Soms is er een jaar dat de plaag groter is en ontkomen we er niet aan om een bedrijf in te schakelen. Inschatting 4 weken á € 5.000 per week.			
Thema 2 Afval			
Afval	€ 97.500	Inc.	N
	€ 206.000	Str.	N
Hoewel nog steeds laag, zoals uit de benchmark blijkt, zijn de kosten voor Blink flink toegenomen. Oorzaak hiervan is dat er onvoldoende dekking was op de indirecte kosten van SUEZ, de private partner in de GR Blink. Door de groei van Blink in de loop der jaren stegen deze indirecte kosten. Deze stijging was er feitelijk al langere tijd maar wordt pas sinds eind 2017 ook daadwerkelijk doorbelast aan Blink. Tweede hoofdoorzaak van de kostenstijging Blink is het gevolg van de CAO afspraken die tot een forse loonstijging hebben geleid. Voor 2018 resulteert dit in een bijbetaling over 2017 van € 16.500 (incidenteel) en over 2018 in een tekort van € 70.000 (structureel).			
De kosten voor de milieustraat nemen de laatste jaren flink toe. Oorzaak hiervan is tweeledig en versterkt elkaar:			

1. Er zijn 20-25% meer bezoekers uit Heeze-Leende aan de milieustraten Valkenswaard en Geldrop-Mierlo. Landelijk zie je een toename in het aantal bezoekers aan de milieustraten. 20-25% is wel uitzonderlijk hoog.
2. De verwerkingskosten van veel van de meest ingeleverde milieustraatstromen is flink toegenomen (of opbrengst flink afgenomen (i.c. afvalhout)) door het grotere aanbod en de dalende vraag. Dit is een landelijke trend.

Doorschuiven investeringen Kallisto

- € 19.219 Inc. V

De gemeenschappelijke (regionale) investeringen omtrent water (Kallisto), 2e fase, oorspronkelijk gepland voor 2017-2022 worden doorgeschoven naar 2018-2022. De daarmee samenhangende exploitatielasten schuiven ook door.

Financieel overzicht	Programma 6 Duurzaamheid	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
Lasten		3.126.335	304.281	3.430.616
Baten		-3.340.391	0	-3.340.391
Mutatie reserves		-64.615	0	-64.615
Begroot saldo		-278.671	304.281	25.610

7. Financiën

Omschrijving programma Financiën is als apart programma gepositioneerd. Met dit programma wordt een belangrijk deel van de doelstellingen van de andere programma's, vooral in financiële zin, mogelijk gemaakt. Binnen dit programma wordt een groot deel van de gemeentelijke inkomsten verantwoord.

Thema's

1. Algemene dekkingsmiddelen
2. Overhead
3. Vennootschapsbelasting
4. Onvoorzien

Beleidsmatige afwijkingen -

Financiële afwijkingen

	Mutatie	Inc./Str.	V/N
--	---------	-----------	-----

Programma 7: Financiën

Thema 1 Algemene dekkingsmiddelen

Premie garantstelling kredietfaciliteit De Bulders - € 57.000 Inc. V

Dotatie aan nieuw te vormen reserve garantstelling kredietfaciliteit De Bulders € 57.000 Inc. N

De gemeente Heeze-Leende staat voor 100% garant voor de leningen van De Bulders Woningbouw C.V. (tot maximaal € 16.000.000). Voor deze garantstelling wordt door de gemeente een marktconforme vergoeding van 0,55% in rekening gebracht. Op basis van de aanwending van de kredietfaciliteit door De Bulder Woningbouw C.V. over het eerste kwartaal 2018 wordt de omvang van de over 2018 te ontvangen premie geraamd op € 57.000.

Omdat sprake is van een premie ter afdekking van toekomstige risico's wordt voorgesteld om de ontvangen premie garantstelling te doteren aan een nieuwe te vormen reserve 'garantstelling kredietfaciliteit De Bulders'.

Algemene uitkering - € 453.392 Inc. V

Uitkering sociaal domein jeugd - € 64.129 Inc. V

Uitkering sociaal domein WMO - € 51.678 Inc. V

Uitkering sociaal domein participatie - € 1.221 Inc. V

De in de begroting 2018 opgenomen inkomsten uit de algemene uitkering zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2017. Daarna zijn de maartcirculaire 2018 en de meicirculaire 2018 verschenen. De meerjarige effecten van deze circulaires zijn meegenomen in de kadernota 2019 (incl. het addendum met betrekking tot de meicirculaire 2018). De effecten op het lopende begrotingsjaar 2018 zijn nog niet verwerkt. Zowel de maartcirculaire 2018 als de meicirculaire 2018 leiden tot een toename van de algemene uitkering. In totaal stijgt deze in 2018 met € 570.420. Die toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaven die worden gehanteerd bij de berekening van de algemene uitkering en de stijging van de integratie-uitkering sociaal domein. Op basis van de bestendige gedragslijn worden de mutaties in de algemene uitkering met betrekking tot het sociaal domein één-op-één door vertaald naar de betreffende budgetten. Dit betekent dat de toename van de algemene uitkering voor het sociaal domein leidt tot een toename van de beschikbare budgetten in het sociaal domein. Dit is verwerkt bij de programma's 2 Opgroeien (thema 1 Jeugdbeleid), 3 Meedoen (thema 1 Wet maatschappelijke opvang) en 5 Werken (thema 3 Participatie).

Thema 2 Overhead

Taxatiekosten brandverzekering € 15.000 Str. N

De taxatierapporten voor inventarissen en opstallen die nodig zijn ten behoeve van de brandverzekering verlopen na 3 resp. 6 jaar. Hiervoor is nog geen budget opgenomen in de

begroting. De kosten voor 2018 worden op basis van ervarings-cijfers geraamd op € 15.000. In de begroting 2019 en de daarin opgenomen meerjarenraming zullen we de kosten van deze periodiek terugkomende taxaties verwerken.

GRSA2-samenwerking

€ 56.685 Inc. N

De definitieve bestuursrapportage 2018 van de GRSA2 is ontvangen. Deze bestuursrapportage zal aan uw raad in september ter besluitvorming worden voorgelegd.

In de door het bestuur van de GRSA2 vastgestelde begroting 2019-2022 is een doorvertaling gemaakt van een aantal nieuwe maatschappelijke- en wettelijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn ook al in 2018 actueel en het is noodzakelijk om reeds in 2018 te starten met de uitvoering daarvan. De doorvertaling daarvan was bij de opstelling van de begroting 2018 niet concreet inzichtelijk en wordt daarom nu meegenomen in de bestuursrapportage 2018 van de GRSA2. Dit betreft de volgende zaken:

- Juiste indexering loonkosten als gevolg van de actuele cao en correctie werkgeverslasten als gevolg van onjuist en te laag opgenomen vermenigvuldigingsfactor. Kosten geraamd op € 270.000.
- Aanpassing loongerelateerde kosten naar de oorspronkelijk afgesproken 6% van de loonsom bedraagt € 120.000.
- AVG/ENSIA: De aanstelling van een functionaris gegevensbescherming om te voldoen aan de eisen van de AVG. Deze functie is nu nog gecombineerd met de functie van CISO, maar dit is niet langer toegestaan. De kosten voor dit jaar worden geraamd op € 40.000.
- Extra caseload bij W&I welke ertoe leidt dat ook voor 2018 tijdelijk extra externe inzet nodig is. Het verwachte nadeel is € 77.000.

Het bovenstaande leidt tot een toename van de bijdrage met € 107.000.

Daarnaast dienen de nagekomen kosten uit 2017 met betrekking tot de burgerpeiling van 'Waarstaatjegemeente', die niet voorzien waren in 2017, nog voldaan te worden. Dit behelst een bedrag van € 13.235.

Voornoemde zaken leiden tot een bijstelling van de bijdrage van de gemeenten. De bijdrage van de gemeente Heeze-Leende stijgt hierdoor in totaliteit met € 120.235 (€ 107.000 plus € 13.235). Aangezien reeds een deel van bovenvermelde kosten bij de 2^e bestuursrapportage 2017 verwerkt is in de raming van de bijdrage 2018 (i.c. € 58.100) dient in totaliteit nog € 62.135 extra bij geraamd te worden. Hiervan heeft € 5.450 betrekking op W&I. Deze post is daarom verwerkt bij programma 5 Werken, thema 3 Participatie. De meerjarige effecten nemen we mee in de begroting 2019.

Doorontwikkeling van de organisatie (Operatie Nieuwe Jas)

€ 37.500 Inc. N

Onttrekking aan de reserve kwaliteitsimpuls personeel

- € 37.500 Inc. V

De raming van de kosten van Operatie Nieuwe Jas bedraagt € 120.000. Hiervan is in 2017 € 39.500 al ingezet. Er werd rekening gehouden met een inzet van € 77.000 over 2017. Het in 2017 niet bestede deel (€ 37.500) zal in 2018 alsnog worden ingezet en ten laste van de reserve kwaliteitsimpuls personeel worden gebracht.

Een deel van het in 2018 benodigde budget (€ 20.000) wordt gedekt uit het opleidingsbudget. Het opleidingsbudget ramen we hiertoe met € 20.000 af ten gunste van het budget voor de doorontwikkeling van de organisatie. Dit is binnen programma 7 Financiën en thema 2 Overhead een budgettair neutrale correctie.

Tijdelijk personeel en inhuur

€ 100.000 Inc. N

Zoals in paragraaf 3.2 is toegelicht is voor 2018 sprake van een aanvullende behoefte van € 100.000 voor tijdelijk personeel en inhuur.

Financieel overzicht	Programma 7 Financiën	Begroot 2018 na wijzigingen	Wijziging berap 2018	Begroot na berap 2018
Lasten		8.156.365	209.185	8.365.550
Baten		-23.956.361	-627.420	-24.583.781
Mutatie reserves		-733.000	19.500	-713.500
Begroot saldo		-16.532.996	-398.735	-16.931.731

5. Grote projecten

Centrumplan Leende

A. Wat willen we bereiken?

Een nieuwe multifunctionele accommodatie (Kindcentrum en Dorpshuis) (mfa) in het centrum van Leende.

B. Wat doen we daarvoor?

De samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en woningcorporaties is ontbonden. Op 3 juli 2017 heeft de gemeenteraad besloten om gronden in het centrum aan te kopen en om zelf te investeren in de nieuwe mfa. Ter uitvoering van dit besluit starten we in 2018 met de sloopactiviteiten en de realisatie van de nieuwe mfa conform het herziene bestemmingsplan 'Centrumplan Leende' (vastgesteld op 2 juli 2018). Met de herziening van het bestemmingsplan kunnen we de ontsluitingsweg op de Kerkstraat realiseren zoals gevraagd door de inwoners van Leende.

C. Wat gaat het kosten?

In 2017 heeft de gemeenteraad besloten om een krediet te verstrekken van € 8.873.000,00.

Eind 2017 heeft de gemeenteraad gevraagd om te onderzoeken op welke manier de nieuwe mfa verduurzaamd kan worden. Op 9 april 2018 werd de gemeenteraad geïnformeerd over de mogelijke duurzaamheidsmaatregelen. Ook werd daarbij aangegeven welke maatregelen volgens het ontwerpteam nog haalbaar zijn. De meest zichtbare maatregelen (vooral op energie) werden gekozen. Behalve een toelichting op de duurzaamheidsmaatregelen werd in de inleiding kort vermeld dat ook het centrumplan Leende te maken krijgt met de bouwkostenstijging.

De duurzaamheidsmaatregelen en de financiële effecten van invoering van deze duurzaamheidsmaatregelen en de bouwkostenstijging zijn op 11 juni 2018 aan de gemeenteraad gepresenteerd. Op 2 juli 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met een verhoging van het krediet van € 8.873.000 tot € 11.653.000 als gevolg van de gekozen duurzaamheidsmaatregelen, de bouwkostenstijging en de activering van de aankoop van het ontwerpplan. De jaarlijkse lasten stijgen hierdoor. Dit zal, conform het besluit van 2 juli 2018, via de reserve centrumplan Leende geëgaliseerd worden. De hieruit volgende begrotingswijziging is reeds verwerkt in de begroting en de meerjarenraming.

In 2018 is naast de voorbereidingskosten, de sloopactiviteiten en ook de start van de bouw van de mfa voorzien. De exacte kosten in 2018 zijn afhankelijk van het moment van start bouw.

D. Waar staan we nu?

Nadat de gemeenteraad begin juli 2017 besloten heeft om de nieuwe mfa in Leende zelf te realiseren en hiervoor financiële middelen ter beschikking te stellen, is in september 2017 een overeenkomst tot ontbinding van de samenwerking met de vof ondertekend. Ter uitvoering van deze ontbinding van de samenwerking zijn in juni 2018 overeenkomsten gesloten tussen de gemeente en de vof die betrekking hebben op de koop van het ontwerpplan en de verkoop van de grond Breedvennen.

De aanbesteding met betrekking tot de sloopactiviteiten is reeds in gang gezet.

Centrumontwikkeling Heeze

A. Wat willen we bereiken?

Een bruisend dorpshart in Heeze dat publiek naar het dorp blijft trekken.

B. Wat doen we daarvoor?

Eerder is de centrumvisie Heeze 2025 voor kennisgeving aangenomen en is besloten dat deze visie als leidraad gehanteerd dient te worden bij toekomstige ontwikkelingen in het centrumgebied. Bij de diverse projecten in het centrumgebied wordt hier invulling aan gegeven. In de loop van 2017 is een raads werkgroep opgericht die zorgt dat er actief met de centrumvisie wordt gewerkt.

C. Wat gaat het kosten?

Werkzaamheden voor de centrumvisie worden in eigen beheer uitgevoerd. Eventuele financiering van de projecten in het centrumgebied loopt via de projecten.

D. Waar staan we nu?

Tot de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is de raads werkgroep 'Centrumvisie' vier keer bij elkaar geweest. Deze werkgroep heeft de volgende eindboodschap opgesteld:

'De raads werkgroep is van mening dat, om tot een bruisend dorpshart te komen, het belangrijk is om in te zetten op

- *clustering van horeca;*
- *clustering van winkels;*
- *verkeersluw centrum zonder doorgaand vrachtverkeer;*
- *behoud dorpskarakter en authenticiteit;*
- *gemeentehuis tuin betrekken bij het centrum;*
- *bewoners van het centrumgebied betrekken bij het dorps hartontwikkeling, maar ze moeten zich wel realiseren dat ze in een gebied wonen waar reuring is;*
- *faciliterende gemeente die helpt om de genoemde doelstellingen mogelijk te maken.'*

In het coalitieakkoord 2018-2022 is benoemd dat de ontwikkeling van de kern Heeze breed moet worden aangevlogen met verschillende thema's (o.a. horecaplein, toerisme). Naar aanleiding hiervan wordt de komende tijd een projectplan opgesteld, waarin o.a. opgenomen is welke deelprojecten onder dit project vallen, welke rol de gemeente heeft bij deze deelprojecten en een communicatieplan. De verplaatsing van de Albert Heijn is een van de deelprojecten.

De Bulders / Randweg

A. Wat willen we bereiken?

Zowel de Bulders als de randweg voorzien in een grote behoefte. Met de Bulders wordt de volkshuisvestelijke taak van de gemeente ingevuld en na aanleg van de randweg kan een flinke reductie op het doorgaande (vracht-) verkeer op de centrumwegen door Heeze bereikt worden.

B. Wat doen we daarvoor?

Het bestemmingsplan De Bulders is door de gemeenteraad vastgesteld. Tevens heeft de Raad van State een positieve uitspraak gedaan waardoor begonnen kan worden met de aanleg van de randweg en woningbouw.

Er zijn in 2017 enkele gronden overgenomen van grondeigenaren. Voor de gronden van drie eigenaren werd een onteigeningsprocedure opgestart, omdat er minnelijk niet tot een overeenstemming is gekomen.

De voorbereidende werkzaamheden voor het bouw- en woonrijp maken van de eerste twee deelgebieden en de randweg zijn afgerond. Samen met de ontwikkelaars is een marketingcampagne opgezet.

C. Wat gaat het kosten?

De verwerving, de aanleg van de randweg en het bouw- en woonrijp maken worden bekostigd uit de grondexploitatie van de Bulders.

D. Waar staan we nu?

Het bestemmingsplan is in werking. De eerste twee deelgebieden zijn bouwrijp gemaakt en bieden ruimte voor circa 120 woningen. De omgevingsvergunning voor de eerste 40 woningen is verleend. Er dient met één grondeigenaar nog tot overeenstemming te worden gekomen.

Centrale As

A. Wat willen we bereiken?

Met de ontsluitingsweg centraal door de gemeente Heeze-Leende, wordt een significante reductie bereikt voor zowel Heeze, Leende als Sterksel.

B. Wat doen we daarvoor?

Afhankelijk van de besluitvorming worden de varianten voor verkeersafwikkeling De Poortmannen en Leenderweg - De Poortmannen verder uitgewerkt.

Er worden flankerende maatregelen genomen om de randweg zo effectief mogelijk te gebruiken en centrumwegen van Heeze af te waarderen.

C. Wat gaat het kosten?

De gemeenteraad heeft jaarlijks een werkkrediet van € 50.000 beschikbaar gesteld ten laste van de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek'. Hieruit wordt het haalbaarheidsonderzoek en het mogelijke vervolg gefinancierd.

De totaalkosten van de Centrale As gaat de reikwijdte van de gemeente ver te boven. Medewerking en cofinanciering van provincie en rijk zijn onontbeerlijk. Het is de wens van het college om de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek' de komende jaren in omvang te laten toenemen.

D. Waar staan we nu?

Met Prorail is het proces besproken om te komen tot een nieuwe spoorwegovergang ten zuiden van De Poortmannen. De kadernota 2019 waarin de flankerende maatregelen zijn opgenomen, is vastgesteld. De gemeenteraad heeft een nieuwe werkgroep gevormd.

A. Wat willen we bereiken?

Een gezonde exploitatie van het glasvezelnetwerk en daar waar mogelijk ook aansluiting van het buitengebied op het glasvezelnetwerk. 2018 zal voor wat betreft HSLnet in het teken staan van het monitoren van de vorderingen bij de aanleg van glasvezel in het buitengebied en het bewaken van de investering in het netwerk. Het bewaken van de investering is ondergebracht in de Stichting HSLnet waarin een bestuurder van de gemeente Heeze-Leende zitting heeft. De vergoedingen van de Coöperatie HSLnet voor het gebruik van het netwerk en de lasten voor de exploitatie van de Stichting HSLnet moeten in evenwicht zijn en blijven.

B. Wat doen we daarvoor?

In 2018 zal de Stichting HSLnet nauwgezet de gedane investering monitoren. De gemeente ontvangt van de Stichting een terugkoppeling over de verstrekte lening. Terugkoppeling naar de raad vindt plaats via de reguliere P&C-cyclus en indien nodig tussentijds.

C. Wat gaat het kosten?

De werkzaamheden zullen binnen de middelen van de Stichting en binnen de gemeente met eigen inzet worden uitgevoerd. Mocht blijken dat er specifieke kennis of expertise noodzakelijk is dan zal dit teruggekoppeld worden via de bestuursrapportage.

D. Waar staan we nu?

Voor HSLnet gelden twee aandachtsgebieden.

- Herfinanciering van HSLnet. Het eigendom van de glasvezelvoorziening is in handen van de Stichting HSLnet. Het bestuur van de Stichting wordt benoemd door de gemeente. De gemeente heeft een lening verstrekt aan de Stichting HSLnet. De Stichting ontvangt voor het gebruik van het netwerk een vergoeding van de Coöperatie HSLnet. De betalingen van zowel Coöperatie naar Stichting als van Stichting naar gemeente verlopen probleemloos.
- Aanleg glasvezel buitengebied. Op 10 april 2018 heeft het college van B&W een besluit genomen over een eventuele geldlening van HSLnet voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied en de aanvullende voorwaarden die hier bij gelden. De voorwaarden voor deze geldlening zijn door de gemeente, de Coöperatie HSLnet en Simac ingevuld. Op 31 juli jl. heeft het college ingestemd met het verstrekken van een lening aan de Stichting HSLnet voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied. Van de middelen die de gemeenteraad op 5 maart 2018 ter beschikking heeft gesteld voor stimulering van de aanleg van glasvezel in het buitengebied is nog geen gebruik gemaakt.

Lobby traject A2 A67

A. Wat willen we bereiken?

Een betere doorstroming van de snelwegen A2 en A67. Dit moet leiden tot een afname van de verkeersoverlast in de kernen en een betere toestroming naar de snelwegen.

B. Wat doen we daarvoor?

De A2 en A67 zijn onder andere door een actieve lobby opgenomen in het Programma SmartwayZ.NL. Voor de A67 wordt een MIRT-verkenning uitgevoerd. Dit moet op de lange termijn leiden tot een capaciteitsuitbreiding en het verbeteren van de in- en uitvoegstroken. Voor de A2 is een MIRT-onderzoek uitgevoerd. De Minister heeft besloten dat het zogenaamde No Regret Pakket verder wordt uitgewerkt en op korte termijn wordt uitgevoerd. Budget hiervoor wordt vrijgemaakt binnen het Programma SmartwayZ.NL. Het No Regret Pakket bevat een aantal redelijk gemakkelijk op de korte termijn te realiseren maatregelen die de problematiek van de doorstroming en de verkeersveiligheid op de A2 verbeteren en het sluipverkeer rondom de A2 verminderen.

Daarnaast wordt in 2018 een gedragsveranderingstraject afgerond dat eind 2016 is opgestart. Om de problematiek van de A2 blijvend onder de aandacht te houden bij het Ministerie van I&M is er een actieve samenwerking met de gemeenten gelegen naast de A2. Dit heeft geleid tot de oprichting van een Platform A2 waarvoor een extern projectleider is benoemd.

C. Wat gaat het kosten?

In deze fase van de onderzoeken is alleen nog sprake van interne ambtelijke uren.

D. Waar staan we nu?

Voor de MIRT-verkenning A67 zijn een aantal alternatieven voorgesteld voor het verbeteren van deze weg. Eén van deze verbetering is het opwaarderen van de aansluiting Geldrop, waardoor het verkeer beter moet doorstromen. In september wordt een bestuurlijke voorkeur gekozen.

Voor de A2 worden momenteel No Regret maatregelen aangebracht.